

แนวคิดและนโยบาย

การดำเนินงานแก้ไขปัญห

ผู้กระทำผิดเพื่อคืนคนดีสู่สังคม

กรมคุมประพฤติมีผู้ถูกคุมความประพฤติที่อยู่ในความรับผิดชอบและต้องดูแลแก้ไขโดยประมาณสามแสนกว่าคน ซึ่งคนกลุ่มนี้จะเข้าสู่กลไกกระบวนการแก้ไขของกรมคุมประพฤติที่ใช้วิธีการรายงานตัว การให้ความรู้และการทำกิจกรรม และอีกกลุ่มคือ ผู้ถูกคุมขังที่เป็นผู้เสพยาเสพติด ซึ่งกรมคุมประพฤติดำเนินงานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดไว้คอยดูแลคนกลุ่มนี้ จำนวน 2 ศูนย์ คือ ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด(ลาดหลุมแก้ว)จังหวัดปทุมธานี และศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดจังหวัดปัตตานี นอกจากนี้เรายังมีศูนย์ฟื้นฟูของหน่วยงานภาคี ได้แก่ กองทัพบก กองทัพอากาศ กองทัพเรือ กองทัพไทย กรมการปกครอง จำนวน 68 ศูนย์ รวมทั้งหมด จำนวน 70 ศูนย์

ในส่วนของการกระบวนการคุมประพฤดียังคงต้องพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพให้เพิ่มขึ้น โดยต้องจำแนกในเรื่องของกลุ่มประเภทความผิดของผู้ถูกคุมความประพฤติ เพื่อออกแบบโปรแกรม หลักสูตรและกิจกรรมในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ควรแยกกลุ่มของการกระทำผิดออกเป็น 4 กลุ่ม คือ 1 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด 2 ผู้กระทำผิดที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ต้องการเงินเพื่อยังชีพ แต่ใช้วิธีผิดด้วยการขโมย กลุ่มที่ 2 อายากรวย ใช้วิธีฉ้อโกง เช่น การตั้งแชร์ลูกโซ่ 3 ผู้กระทำผิดที่ก่อความรุนแรงต่อชีวิตและร่างกาย มีความรุนแรงในครอบครัว ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในที่สาธารณะ เช่น เด็กตีกัน และกลุ่มที่ 4 อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากการดื่มสุราหรือดื่มแอลกอฮอล์แล้วประมาทไปขับรถทำให้เกิดอุบัติเหตุซึ่งมีผลกระทบต่อสังคมและความเสียหายต่อส่วนรวม

สำหรับโปรแกรมและแนวทางแก้ไขของทั้ง 4 กลุ่ม มีดังนี้ กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด มีผู้ถูกคุมขังที่เป็นผู้เสพยาเสพติดเข้ามาสู่กระบวนการของกรมคุมประพฤติปีหนึ่งประมาณสามแสนกว่าคน แต่เราเริ่มงบประมาณดูแลใกล้ขีด

นายวิฑูรย์ ตันทรพิพัฒน์

อธิบดีกรมคุมประพฤติ

ได้แค่สองหมื่นกว่าคน แล้วที่เหลือจะต้องทำอะไร จึงคิดว่าน่าจะมีค่ายขึ้นมาเพื่อให้เราได้พูดคุยและทำความรู้จักกับคนกลุ่มนี้ เพื่อหาสาเหตุของปัญหา และให้การช่วยเหลือไม่ว่าจะเป็นเรื่องอาชีพ การศึกษา และเรื่องอื่นๆ ตอนที่เราได้ทดลองทำค่ายนี้ตามนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม นายสมศักดิ์ เทพสุทิน โดยใช้ชื่อว่า “ศูนย์ขวัญแผ่นดิน” ที่ดำเนินการร่วมกับสำนักงาน ปปส. ภาค 6 และศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดนครสวรรค์ ในการดำเนินงานนำร่อง 5 จังหวัด พื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง จากการจัดรุ่นแรกผลที่ได้ค่อนข้างดีมาก คนที่เข้าไปอยู่ค่ายมีพฤติกรรมที่ดีขึ้นและไม่หวนกลับไปเสพยาเสพติด นอกจากค่ายนี้แล้วเรายังจะสร้างกระบวนการดูแลคนกลุ่มนี้ต่อไปในชุมชน โดยใช้อาสาสมัครคุมประพฤติและใช้กลไกที่มีอยู่ในชุมชน โดยเฉพาะกองทุนแม่

เข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบคนเหล่านี้ด้วย **กลุ่มที่ 2 กลุ่มอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ** คือกลุ่มที่ต้องการเงินเพื่อยังชีพ ต้องแก้ที่สาเหตุความยากจน โดยการฝึกอาชีพ หางานให้ทำ เพื่อให้มีรายได้เลี้ยงตนเอง ส่วนอีกกลุ่มคือ **กลุ่มอยากรวยและใช้วิธีฉ้อโกง** ต้องให้เขารู้จักที่จะให้และไม่เอาเปรียบผู้อื่น อาจใช้ธรรมะเข้ามาช่วยให้เขาเห็นถึงผลกระทบกับสิ่งที่เขาทำ ให้เกิดความสำนึกและได้ทบทวนตนเองเพื่อลดความอยากมีอยากได้ **กลุ่มที่ 3 กลุ่มก่อความรุนแรงต่อชีวิตและร่างกาย** จุดแรกต้องให้เขารู้จักรับอารมณ์ รู้จักความต้องการของตนเอง ให้รู้จักยั้งคิดและแสดงออกในทางที่ถูกต้อง กลุ่มสุดท้ายที่สำคัญ **กลุ่มที่ 4 อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากการดื่มสุราหรือดื่มแอลกอฮอล์** โดยพื้นฐานคนกลุ่มนี้ไม่ได้เป็นคนดีแต่แรก ไม่ได้เป็นคนไม่ดีแต่ไปดื่มแล้วขับ ไม่ได้เจตนาส่วนใหญ่สาเหตุเกิดจากช่วงเทศกาลและการเลี้ยงสังสรรค์ โปรแกรมที่จะใช้สำหรับคนกลุ่มนี้ คือ “ให้เห็นว่าถ้าเขาเมาแล้วไปขับ แล้วถ้าเกิดอุบัติเหตุ มันจะเกิดอะไรขึ้น” คือเรียกภาษาฝรั่งว่า Scare Technique ใช้วิธีการให้ดูแลคนเจ็บที่เกิดจากอุบัติเหตุ เพื่อให้เห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงๆ ทั้งหมดเป็นโปรแกรมและหลักสูตรที่จะต้องทำและพัฒนาคุณภาพเพื่อทำให้ผู้ถูกคุมขังกลับไปใช้ชีวิตอยู่อย่างปกติ

และอีกหนึ่งกลไกที่กรมคุมประพฤติพยายามสร้างขึ้นมาก็คือ คนที่ผ่านเรื่องของการปรับพฤติกรรมเสียและพฤติกรรมแล้วแต่ไม่กล้ากลับไปอยู่ในชุมชน เพราะอาจยังไม่มั่นใจว่ากลับไปแล้วจะทำผิดซ้ำอีกหรือไม่ กรมคุมประพฤติจึงใช้แนวคิดแบบ (Halfway House) หรือบ้านกึ่งวิถีเพื่อเป็นที่พักพิงก่อนกลับไปใช้ชีวิตในชุมชนจริงๆ ซึ่งปัจจุบันกรมคุมประพฤติมีบ้านกึ่งวิถี 2 รูปแบบ คือ 1 บ้านกึ่งวิถีแบบสงเคราะห์ คือ คนที่ไม่มีรายได้ ไม่มีอาชีพ เข้ามาอยู่ในบ้านสงเคราะห์ จะมีคนคอยดูแลให้คำแนะนำเรื่องอาชีพ ฝึกอาชีพให้ก่อนที่จะกลับไปอยู่ในชุมชน และ 2 บ้านกึ่งวิถีแบบเตรียมความพร้อมอยู่ที่จังหวัดนราธิวาส ชื่อ “บ้านปูลา รายอ กาแล ตาแป” เป็นโครงการในสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา ได้พระราชทานแนวคิดให้กับกระทรวงยุติธรรม และกรมคุมประพฤติได้รับมอบหมายให้เข้ามาดูแล บ้านหลังนี้กรมฯ ใช้การฝึกอาชีพเป็นเครื่องมือในการปรับทัศนคติระหว่างชุมชนกับคนที่อยู่ในบ้านฯ ให้ทำงานร่วมกัน ทำให้

เกิดทัศนคติที่ดีขึ้นต่อกันของทั้งสองฝ่าย และกรมฯ จะเข้าไปช่วยเรื่องจิตวิทยาปรับทัศนคติ สร้างความมั่นใจ เป็นตัวเร่ง Catalyst ให้เขาสามารถปรับพฤติกรรมและกลับไปใช้ชีวิตตามปกติได้

และกลไกที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือ การฝึกอาชีพ โดยกรมคุมประพฤติได้ทำหน้าที่ประสานกับกระทรวงแรงงาน และภาคเอกชนต่างๆ เพื่อให้ผู้ถูกคุมความประพฤติได้มีโอกาสและช่องทางในการทำอาชีพ ซึ่งกรมฯ ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี เช่น บริษัท ซีพีออลล์ จำกัด (มหาชน) และวิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) บริษัท เลิศลอย เมทัล ซีพี จำกัด และศูนย์ฝึกบารอน รับเบอร์ เทรนนิ่ง นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มการเงินและธนาคารต่าง ๆ ที่มอบเงินทุนให้ผู้ถูกคุมประพฤตินำไปประกอบอาชีพ เช่น ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย มูลนิธิแก้ไขฟื้นฟูและสงเคราะห์ผู้กระทำผิด ธนาคารออมสิน มอบทุนให้กับกรมคุมประพฤติในการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชน และธนาคารกรุงศรีอยุธยา ที่ให้การสนับสนุนงบประมาณในบ้านกึ่งวิถี “บ้านปูลา รายอ กาแล ตาแป” ทั้งหมดที่กล่าวมานี้เขาอยากช่วยส่งเสริมอาชีพและอยากฝึกอาชีพให้กับผู้ถูกคุมความประพฤติของกรมคุมประพฤติ

การคืนคนดีสู่สังคมเป็นเรื่องยาวมองเฉพาะเรื่องการสร้างอาชีพอย่างเดียวไม่ได้ เพราะฉะนั้นกลไกเรื่องอาชีพเป็นแค่กิจกรรมหนึ่งในการคืนคนดีสู่สังคม ส่วนของการคืนคนดีสู่สังคมจริงๆ ต้องมีองค์ประกอบหลายอย่าง ตั้งแต่เรื่องของการมีคนคอยดูแล เรื่องการฝึกอาชีพ มีหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนเข้าไปสนับสนุนช่วยประคองเขา เขาถึงจะอยู่ได้อย่างมั่นคงและเป็นปกติสุข เป็นสมาชิกหนึ่งในสังคมและเป็นทรัพยากรที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมได้